

PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
Upravni odjel za graditeljstvo i zaštitu okoliša
n/r mr. sc. Jelena Čanik
Riva 10
51000 RIJEKA

ADRESA: TRNJANSKA 37
10000 ZAGREB
TEL: +385(1)6114 867
+385(1)6114 868
FAX: +385(1)6155 875
E-MAIL: INFO@DVOKUT-ECRO.HR
WEB: WWW.DVOKUT-ECRO.HR
MB: 0539651
ZABA: 2360000-1101488462

Zagreb, 04.12.2012.

NAŠ ZNAK: D224_12-is

**PREDMET: ODGOVORI NA PRIMJEDBE NA STRATEŠKU STUDIJU
PROCJENE UTJECAJA PROSTORNOG PLANA PRIMORSKO-
GORANSKE ŽUPANIJE NA OKOLIŠ I PRIJEDLOGU
PROSTORNOG PLANA PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
- DOPUNA**

U skladu sa sastankom održanim 30. listopada 2012.g. s početkom u 11:00 sati u prostorijama Ministarstva zaštite okoliša i prirode, Uprave za zaštitu prirode, Savska cesta 41, Zagreb, u ime nositelja zahvata prilažemo dopunu odgovora na mišljenje Uprave za zaštitu prirode, Sektor za zaštićena područja, zaštitu nežive prirode i održivo korištenje prirodnih dobara (Klasa: 351-03/12-01/57, Ur.broj: 517-06-2-1-2-12-6; 12. listopad 2012.g.):

Mišljenje Uprave za zaštitu prirode, sektor za zaštićena područja, zaštitu nežive prirode i održivo korištenje prirodnih dobara

Temeljem vašeg zahtjeva, a nakon uvida u elaborat – „Strateška studija procjene utjecaja Prostornog plana Primorsko-goranske županije na okoliš“, u daljnjem tekstu Strateška studija, koju je izradio Dvokut ecro d.o.o. iz Zagreba, i koja je upućena na javnu raspravu od 21. kolovoza do 18. rujna 2012. godine Uprava za zaštitu prirode daje mišljenje i primjedbe kako slijedi.

Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu prirode, čiji je pravni slijednik sukladno ovo Ministarstvo, dopisom KLASA: 612-07/11-49/514, URBROJ: 532-08-03/1-11-2 od 16. lipnja 2011. godine očitovao se o sadržaju Strateške studije. Zatraženo je da Strateškom studijom treba analizirati utjecaje provedbe plana na biološku raznolikost (posebice strogo zaštićene svojte, ugrožene i rijetke stanišne tipove, biljni i životinjski svijet općenito), zaštićena područja prema Zakonu o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj: 70/2005, 139/2008 i 57/2011) te na krajobraz. Navedeno je da Strateška studija treba sadržavati mjere sprječavanja, smanjenja, ublažavanja i kompenzacije nepovoljnih utjecaja provedbe plana. Također traženo je da Strateškom studijom treba prikazati moguća varijantna rješenja pojedinih dijelova plana te obrazloženje najprihvatljivijeg rješenja. Uz obvezni sadržaj propisan Prilogom I. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš, navedeno je da Studija strateške procjene utjecaja na okoliš

Prostornog plana Primorsko-goranske županije treba, sukladno članku 9. Pravilnika o ocjeni prihvatljivosti plana, programa i zahvata za ekološku mrežu („Narodne novine“, broj: 118/2009) sadržavati poglavlje Glavna ocjena prihvatljivosti plana ili programa za ekološku mrežu, u daljnjem tekstu Glavna ocjena, sa sadržajem propisanim prilogom II. navedenog Pravilnika. Uvidom u predmetnu Stratešku studiju utvrđeno je da je ista sadržajno zadovoljila traženo međutim smatramo da nije sagledala sve zahvate (namjene prostora) koji su planirani Prijedlogom prostornog plana Primorsko-goranske županije upućenog na javni uvid (npr. nisu sagledane turističke zone, marikultura, iulke nautičkog turizma, eksploatacija mineralnih sirovina, proširenja pojedinih zahvata i dr.), te nije sagledan njihov utjecaj, utjecaj na zaštićena područja sagledan je na način da se utvrdilo da li je zahvat u zaštićenom području ili nije, također samo je djelomično sagledan kumulativan utjecaj svih zahvata. Također smatramo da utjecaj pojedinih zahvata nije prepoznat kao značajan, a trebao je biti.

Strateškom studijom trebalo je utvrditi koji zahvati samostalno ili zajedno sa drugim zahvatima može imati značajan utjecaj na sastavnice prirode te u poglavlju Glavna ocjena koji zahvati imaju ili mogu imati značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže. Nakon utvrđivanja utjecaja Strateška studija je trebala dati konkretne mjere za ublažavanje utjecaja na prihvatljivu razinu. Ovom su Strateškom studijom pojedini zahvati prepoznati kao zahvati koji mogu imati značajan utjecaj na biološku raznolikost i ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže međutim mjere koje su predložene većinom nisu konkretne već uvjetuju dodatna istraživanja, ili planiranje i propisivanje dodatnih mjera na temelju istraživanja. Samom Strateškom studijom se ne propisuju mjere uz čiju provedbu bi plan bio prihvatljiv. Također se navodi da neki od zahvata zajedno sa drugim zahvatima mogu imati značajan kumulativan utjecaj međutim ne propisuju se mjere kojima će se taj utjecaj umanjiti na prihvatljivu razinu.

Nadalje, kao ulazni podaci za razmatranje postojećeg stanja i procjenu utjecaja na nekoliko se mjesta koriste stari podaci i izvješća te je isto potrebno ažurirati.

Gore navedene općenite primjedbe potkrepljujemo slijedećim.

Na više mjesta u Strateškoj studiji navedeno je da baza za izradu Strateške studije bio Prostorni plan Primorsko-goranske županije – prednacrt prijedloga plana (Konceptcija), Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije, Rijeka, 14. srpnja 2011. Uvidom u Prijedlog plana koji je upućen u javnu raspravu utvrđeno je da se u velikoj mjeri razlikuju u smislu razrade i obuhvata zahvata te smatramo da je Stratešku studiju potrebno nadopuniti na način da se sagleda utjecaj svih planiranih zahvata koji mogu imati značajan utjecaj na sastavnice prirode a posebice na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, te njihov kumulativni utjecaj sa već postojećim zahvatima (sa izgrađenim zahvatima i sa zahvatima za koje su provedeni postupci procjene utjecaja na okoliš ali još nisu izgrađeni). Nadalje u skladu sa mjerama propisanim Strateškom studijom i poglavljem Glavna ocjena nakon toga treba izmijeniti i Prijedlog prostornog plana Primorsko goranske županije.

U poglavlju C.1. Utjecaj na zrak i klimatske promjene u tablici na str. 166. ne slažemo se sa obrazloženjem da će izgradnja VE i SE imati utjecaj na smanjenje potrošnje neobnovljivih izvora energije odnosno smanjenje emisije stakleničkih plinova. Korištenje obnovljivih izvora neće povećati emisiju stakleničkih plinova budući da predstavlja dodatni izvor energije uz postojeće neobnovljive izvore čije se korištenje i dalje planira.

U poglavlju C.2. Utjecaj na vode u tablici na str. 172. navodi se Vransko jezero kao potencijalni vodni resurs za zalijevanje za potrebe golf igrališta Ustrine. Smatramo da se za potrebe zalijevanja golf terena ne smije koristiti voda iz Vranskog jezera, budući da isto predstavlja prirodni fenomen, uključeno je i u sustav vodoopskrbe te bi dodatno korištenje moglo imati utjecaj na ekosustav jezera, (npr. snižavanje razine vode, prodiranje morske vode kroz podzemlje i sl.). Zabranu treba propisati kroz mjere zaštite okoliša i mjere ublažavanja utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

U poglavlju C.5. Utjecaj na biološku raznolikost u tablici uz kolonu „staništa“ i „zaštićena područja“ nedostaje kolona „vrste“. Za potencijalne lokacije vjetroelektrana utjecaj je sagledan načelno tako da se nije u obzir uzela planirana lokacija za svaku planiranu vjetroelektranu te nisu propisane konkretne mjere za ublažavanje ili otklanjanje utjecaja. Za sunčane elektrane sagledan je utjecaj samo u smislu gubitka staništa, a nije sagledan utjecaj na vrste i zaštićena područja, npr. potencijalna SE Barbičin nalazi se u blizini posebnog ornitološkog rezervata Glavine – Mala Luka (bjeloglavi sup) te nije prepoznat mogući utjecaj na navedenu vrstu ptica. Također uvidom u dokumentaciju koja se čuva u ovom Ministarstvu utvrđeno je da je prostornim planovima općina i gradova na području Primorsko goranske županije planirano više potencijalnih lokacija za smještaj sunčanih elektrana koje nisu obuhvaćene ovom Strateškom studijom.

U poglavlju C.6.4. Mjere ublažavanja štetnih posljedica provedbe plana na ciljeve očuvanje i cjelovitost područja ekološke mreže (ublažavanje, sprječavanje, smanjenje štetnih posljedica provedbe plana) dane su mjere kojima se nalaže provedba daljnjih istraživanja (za zahvate akumulacija Kukuljani i sve vjetroelektrane). Na ovaj se način prejudicira prihvatljivost zahvata, a istraživanja mogu pokazati da je zahvat neprihvatljiv. Smatramo da kroz stratešku studiju posebice poglavlje Glavna ocjena treba ocijeniti da li su pojedini zahvati prihvatljivi ili ne, te ukoliko nisu treba dati mjere ublažavanja uz čiju će provedbu zahvat biti prihvatljiv a samim time i plan. Mjera također može biti i izmještanje pojedinog zahvata, smanjenje obuhvata zahvata, brisanje lokacije zahvata kao neprihvatljive, primjena druge tehnologije i dr.

U poglavlju D.1 Mjere zaštite okoliša uključujući mjere sprječavanja, smanjenja, ublažavanja i kompenzacije nepovoljnih utjecaja provedbe plana na okoliš potpoglavlje Mjere zaštite voda za Golf igrališta treba propisati mjeru zabrane korištenja vode iz Vranskog jezera za zalijevanje golf igrališta Ustrina. Navedena se mjera odnosi i na Mjere zaštite biološke raznolikosti i Mjere ublažavanja štetnih posljedica provedbe plana na ekološku mrežu. U potpoglavlju Mjere zaštite biološke raznolikosti i Mjere ublažavanja štetnih posljedica provedbe plana na ekološku mrežu također su kao što smo već ranije istaknuli, navedene općenite mjere ili mjere kojima se predviđa dodatno

istraživanje koje može rezultirati i neprihvatljivošću zahvata, nisu propisane mjere za sunčane elektrane (utjecaj na ornitofaunu), za brzu cestu se navodi da ju treba planirati tako da ne uzrokuje fragmentaciju staništa kestenovih šuma ali se ne navodi na koji način (izmještanje sa područje ekološke mreže na novu trasu), za VE Zebur se navodi da se na udaljenosti od 3 km nalazi aktivno gnijezdo surog orla te se ukazuje da na to treba obratiti pažnju, ali se ne navodi konkretna mjera.

Ovim putem želimo još jednom naglasiti da provedba plana nije moguća ukoliko se utvrdi da isti može imati značajan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže. Kroz Stratešku studiju i poglavlje Glavna ocjena prihvatljivosti Prostornog plana Primorsko-goranske županije na ekološku mrežu trebalo bi sagledati sve planirane zahvate (namjene prostora), te njihov kumulativni utjecaj sa postojećim zahvatima (namjenama prostora), te dati konkretne mjere koje treba ugraditi i primijeniti prilikom izrade Prostornog plana Primorsko-goranske županije.

Strateška studija sagledala je zahvate koji su bili ucrtani u Nacrt prijedloga plana koji je korišten kao podloga za izradu Studije. U prostorno- planskoj terminologiji, Nacrt prijedloga plana naziv je za dokument u izradi. Izrada Nacrta prijedloga plana počinje od dana donošenja Odluke o izradi prostornog plana i prikupljanja zahtjeva za izradu prostornog plana od strane tijela i osoba određenih posebnim propisima, a završava utvrđivanjem Prijedloga prostornog plana za javnu raspravu. Pojedini zahvati u prostoru se definiraju fazno tijekom izrade Nacrta prijedloga plana. Strateška studija se, prema Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN 64/08), izrađuje istovremeno s Nacrtom prijedloga plana te obrađuje one zahvate koji su u određenoj fazi izrade Nacrta prijedloga plana poznati. Prema istoj Uredbi, članku 13. Strateška studija se dostavlja nadležnom tijelu koje provodi postupak strateške procjene zajedno sa Nacrtom prijedloga plana u fazi u kojoj je izrađen. Nakon što je Strateška studija, od strane Povjerenstva, ocjenjena kao cjelovita i stručno utemeljena, prema članku 14. iste Uredbe izrađivač prostornog plana dovršio je Nacrt prijedloga plana. Na temelju Nacrta prijedloga prostornog plana i izvješća o prethodnoj raspravi, izvršno tijelo utvrdilo je Prijedlog prostornog plana za javnu raspravu, te su Prijedlog plana za javnu raspravu i Strateška studija upućeni na javni uvid.

U Strateškoj studiji, poglavlju A.1. Prostorni plan primorsko-goranske županije napomenuto je da je podloga za izradu Strateške studije bio Nacrt prijedloga plana u fazi izrade: *„U tijeku izrade Strateške studije dokument koji je predstavljao podlogu za Stratešku studiju (Prostorni plan Primorsko-goranske županije – prednacrt prijedloga plana (Konceptija)) bio je izrađen samo do*

određene faze kada nisu bile definirane potencijalne lokacije svih planiranih zahvata na predmetnom području. Obzirom na to, Strateškom studijom analizirani su utjecaji onih zahvata koji su bili definirani i u tekstualnom i u grafičkom dijelu navedenog dokumenta u fazi izrade."

U poglavlju E.2.1. Pregled mogućih utjecaja prostornog plana na okoliš navodi se: *Sve pojedinačne aktivnosti i posljedično tome pojedini projekti morat će biti projektirane i izgrađene u skladu s pozitivnim zakonskim propisima Republike Hrvatske i dobrom inženjerskom praksom. Svi zahvati morat će biti usklađeni s prostorno-planskom dokumentacijom. Za one zahvate koji se nalaze na popisima Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 64/08 i 67/09) bit će provedeni postupci procjene utjecaja na okoliš. Za zahvate unutar ekološke mreže bit će potrebno izraditi Elaborat prethodne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu temeljem kojeg će Ministarstvo zaštite okoliša i prirode – Uprava za zaštitu prirode:*

- izdati potvrdu o prihvatljivosti kojom utvrđuje da zahvat nema značajan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže ili

- donijeti rješenje kojim utvrđuje da zahvat može imati značajan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže te je potrebno provesti postupak Glavne ocjene zahvata, kojim će se definirati mjere zaštite okoliša i program praćenja stanja okoliša za predmetni zahvat.

Za neke od manjih projekata bit će potrebno izraditi Elaborate zaštite okoliša, koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš. S obzirom da je realno očekivati da će većina projekata biti financirana i od strane banaka (npr. Svjetska banka ili Europska banka za obnovu i razvoj) koje u svojoj politici odobravanja kredita itekako vode računa o kvaliteti projekta i njegovom utjecaju na okolišu, svaki pojedinačni projekt morat će biti vrlo pažljivo isplaniran da u potpunosti zadovoljava tehničke, financijske i zahtjeve zaštite okoliša. Zahtjevi zaštite okoliša provjeravaju se izradom "due dilligence" izvještaja (okolišni i socijalni audit, okolišna i socijalna analiza) kao i Planovima upravljanja okolišem.

Iz poglavlja C.1. Utjecaj na zrak i klimatske promjene izbačena je konstatacija da će korištenje obnovljivih izvora smanjiti emisiju stakleničkih plinova.

Mjerama zaštite voda predviđeno je da je za svaku od lokacija golf igrališta potrebno izraditi studiju bilance voda kojom će se utvrditi dostupnost dovoljne količine vode za potrebe svakog od golf igrališta. Na ovaj način će se u startu predvidjeti i onemogućiti svi potencijalni negativni utjecaji koji mogu nastati zbog eventualnog korištenja voda (npr. snižavanje razine vode, prodiranje morske vode kroz podzemlje i sl.).

Ulazni podaci koji su bili korišteni u Strateškoj studiji su podaci o potencijalno stalno ili povremeno prisutnoj fauni na cjelokupnom području PGŽ i preuzeti su iz dokumenta „Podaci o vrstama, staništima, zaštićenim i evidentiranim područjima i područjima Ekološke mreže RH mreže s

prijedlogom mjera zaštite za potrebe izrade Prostornog plana Primorsko-goranske županije koji je izradio Državni zavod za zaštitu prirode 2010.g. Budući da ne postoji cjelovita inventarizacija predmetnog područja, popis vrsta bio je dostupan iz crvenih knjiga ugroženih vrsta Hrvatske i postojećih stručnih studija. Obzirom na taj nedostatak i na stratešku razinu obrade podataka nisu se uz svaki zahvat navodile potencijalno prisutne vrste, ali se ukazalo na mogući utjecaj na faunu prisutnu na predmetnom području. U daljnjim postupcima PUO će se detaljnije obraditi fauna prisutna na pojedinim područjima i razmotriti utjecaj svakog pojedinog zahvata na biološku raznolikost.

Tablica potencijalnih utjecaja u poglavlju C.5. dopunjena je prema primjedbi:

SE Barbičin	C.3.5.	unutar zaštićenog područja- Posebni rezervat Krk-Glavine- Mala Luka (bjeloglavi sup)	zauzimanje staništa	nije značajan	- ovisno o površini koja se planira i prisutnim stanišnim tipovima na odabranoj mikrolokaciji - zauzimanje površine koju bjeloglavi sup koristi u potrazi za hranom
-------------	--------	--	---------------------	---------------	--

Također, u poglavlju D.1. Mjere zaštite okoliša uključujući mjere sprječavanja, smanjenja, ublažavanja i kompenzacije nepovoljnih utjecaja provedbe plana na okoliš, Mjere zaštite biološke raznolikosti, dodana je mjera:

Sunčane elektrane

Prilikom planiranja granica lokacija sunčanih elektrana voditi računa da se izbjegnu površine koje zaštićene svojite (bjeloglavi sup i dr.) koriste za hranjenje i druge aktivnosti.

Tijekom izrade Studije bile su poznate samo načelne pozicije VE te se na osnovu toga nisu mogle propisati detaljne mjere zaštite niti govoriti o izmještanju, smanjenju obuhvata i dr. Istraživanja se propisuju upravo s tom svrhom da se ukaže da su moguća ograničenja u realizaciji zahvata.

U Studiji je, kao mjera zaštite biološke raznolikosti, propisana mjera za Cestovne prometnice: *Prilikom planiranja trasa prometnica maksimalno izbjegavati staništa ugroženih i zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta, predvidjeti prolaze za divlje životinje na svim lokacijama gdje je to potrebno za osiguranje kontinuiteta staništa kao i uvjete za praćenje korištenja i održavati propusnost prolaza za divlje životinje. Maksimalno izbjegavati fragmentaciju staništa, posebno šumskih ekosustava te ostaviti mogućnost izmještanja trase. Prilikom prijelaza preko vodotoka osigurati povezanost vodenog toka. Način izmještanja će se odrediti u daljnjim postupcima projektiranja i procjene utjecaja na okoliš za svaki pojedini zahvat tijekom kojih će se detaljno i analizirati trasa. Na*

strateškoj razini ukazuje se na mogući utjecaj što se treba uzeti u obzir tijekom svih daljnjih aktivnosti potrebnih za realizaciju pojedinog projekta.

Osobita pozornost za VE Zebar se ističe kako bi se ukazalo na veću vjerojatnost neprihvatljivosti VE Zebar u odnosu na druge potencijalne lokacije VE zbog sada poznate lokacije aktivnog gnijezda surog orla. Detaljna ornitološka istraživanja pokazat će da li će u vrijeme realizacije projekata i dalje aktivno gnijezdo biti na istoj lokaciji, da li ornitofauna koristi predmetni prostor za hranjenje i druge aktivnosti i dr. Na temelju tih saznanja će se, tijekom postupka procjene utjecaja na okoliš za svaku pojedinu vjetroelektranu, propisati detaljne mjere zaštite ili ukoliko tako istraživanja pokažu, zahvat ocjeniti neprihvatljivim.

Glavna ocjena prihvatljivosti PP PGŽ dio je Strateške studije i u njoj su na strateškoj razini sagledavani utjecaji svih planiranih zahvata, kao i njihov kumulativni utjecaj. Konkretno mjere zaštite propisivat će se tijekom daljnjih postupaka procjene utjecaja na okoliš za svaki pojedini zahvat.